

Likumprojekta „Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā” anotācija

I. Kādēļ normatīvais akts ir vajadzīgs	
1. Atsauce uz Deklarāciju par Ministru kabineta iecerēto darbību, politikas plānošanas dokumentu un citiem dokumentiem, kuros dots uzdevums izstrādāt normatīvā akta projektu	
2. Pašreizējās situācijas raksturojums	<p>Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 5.panta otrajā daļā un 6.panta pirmajā daļā noteikts, ka Biroja amatpersonu un darbinieku darba tiesiskajās attiecībās piemērojamas darba tiesiskās attiecības regulējošo normatīvo aktu normas, ciktāl šis likums nenosaka citādi. Līdz ar to, minētais likums konkrēti nenosaka, kādas darba tiesisko attiecību regulējošo normatīvo aktu normas attiecas uz Biroja amatpersonām un darbiniekiem, tādējādi radot dažādu tiesību normu interpretāciju attiecībā uz Darba likumu, Administratīvā procesa likumu un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumu. Ņemot vērā to, ka valsts amatpersonas ir valsts dienestā un tām ir vairāki specifiski nosacījumi attiecībā uz to nodarbinātību, nepieciešams noteikt, ka uz Biroja valsts amatpersonām netiek attiecināts Darba likums, līdz ar to atsevišķas Darba likuma normas iekļaujot Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā.</p> <p>Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 5.panta sestās daļas 8.punktā un 6.panta piektās daļas 8.punktā noteikts, ka Biroja amatpersona vai darbinieks tiek atbrīvots no amata sakarā ar to, ka persona pārejošas</p>

darbnespējas dēļ nav pildījusi amata pienākumus ilgāk par četriem mēnešiem pēc kārtas, tādējādi viennozīmīgi nosakot, ka persona no amata atbrīvojama pie jebkādiem apstākļiem. Pārejoša darbnespēja var būt iestājusies savainojuma dēļ, kas radies pildot amata vai darba pienākumus. Arī citas situācijas, kad personai ir iestājusies ilga pārejoša darbnespēja būtu individuāli vērtējamas, tāpēc nepieciešams paredzēt, ka personas atbrīvošana no amata vai darba minēto iemeslu dēļ ir kā iespējamība, nevis kā obligāta rīcība.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 10.panta pirmās daļas 12.punkts nosaka, ka Biroja amatpersonām ir tiesības glabāt un nēsāt dienesta vai personiskos šaujamočus, pielietot šaujamočus, kā arī lietot fizisku spēku un speciālos līdzekļus atbilstoši likumam „Par policiju”. Tomēr ne viss likumā „Par policiju” minētais attiecībā uz šaujamočiem, fizisko spēku un speciālajiem līdzekļiem atbilst Biroja darbības specifikai. Turklāt, atbilstoši likumam „Par policiju”, speciālo līdzekļu veidus, kurus atļauts lietot Valsts policijas, Drošības policijas, pašvaldības policijas darbiniekiem un robežsargiem, kā arī šo līdzekļu lietošanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2009.gada 3.marta noteikumi Nr.209 „Noteikumi par speciālo līdzekļu veidiem un kārtību, kādā tos lieto Valsts policijas, Drošības policijas, pašvaldības policijas darbinieki un robežsargi”. Ņemot vērā minēto, Biroja amatpersonu šaujamoču, fiziska spēka un speciālo līdzekļu pielietošana un izmantošana, kas atšķiras no likumā „Par policiju” noteiktā, nosakāma Biroja darbību reglamentējošā likumā, ņemot vērā Biroja darbības specifiku un kompetenci.

Pašreiz Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā nav noteikta Biroja amatpersonu un darbinieku rīcība gadījumos, ja tiem rodas pamatotas šaubas par uzdevuma likumīgumu. Šāds regulējums būtu nepieciešams, lai Biroja amatpersonas un darbinieki varētu būt pilnībā

atbildīgi par savas darbības vai bezdarbības likumīgumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 7.aprīļa noteikumu Nr.300 „Ministru kabineta kārtības rullis” stāšanos spēkā, normatīvajos aktos tiek lietots jauns termins „attīstības plānošanas dokumenti”, līdz ar to nepieciešams precizēt Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā lietoto terminoloģiju.

Saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja reorganizāciju un struktūras maiņu, kā arī ņemot vērā valsts finanšu budžeta samazinājumu, attiecīgi samazinot darba kapacitāti, ir nepieciešams grozīt Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja funkcijas korupcijas novēršanas jomā. Biroja priekšnieka ziņojumu par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darbību Ministru kabinetam un Saeimai sniegšana ne retāk kā reizi sešos mēnešos ir pārāk liels administratīvais slogs ne tikai Biroja amatpersonām, bet arī Valsts kancelejai un Ministru kabinetam. Ņemot vērā esošo finansiālo stāvokli valstī un budžeta samazinājumu iestādēs, mazinoties kapacitātei, ir nepieciešams arī samazināt iestāžu funkcijas, tāpēc nepieciešams grozīt normu, kas nosaka, ka Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam jāsniedz ziņojums Ministru kabinetam un Saeimai ne retāk kā sešos mēnešos, nosakot, ka minētais ziņojums jāsniedz ne retāk kā reizi gadā.

Biroja darbība, realizējot valsts pārvaldes procesu, ir saistīta ar civilo, administratīvo vai krimināltiesību materiālo un procesuālo normu realizāciju. Ņemot vērā attiecīgo procesu regulējošajos normatīvajos aktos, kā arī Biroja darbību regulējošajās tiesību normās noteikto, ir secināms, ka Birojs situācijās, kad nerealizē civilo, administratīvo vai kriminālprocesu, veic Biroja resorisko pārbaudi. Pašreiz tikai Kriminālprocesa likuma 373.panta trešā daļa nosaka, ka ar resorisko pārbaudi minētā likuma izpratnē saprot valsts iestādes un tās amatpersonu veiktu pārbaudi attiecībā

uz iespējamu likuma pārkāpumu, izmantojot šīs iestādes darbību regulējošā likumā noteiktās pilnvaras, kas nav kriminālprocesuālās pilnvaras. Ņemot vērā to, ka normatīvajos aktos nav noteikts resoriskās pārbaudes veikšanas kārtība un termiņi, praksē par minētās pārbaudes veikšanu izraisās diskusijas. Līdz ar to, nepieciešams Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā noteikt regulējumu par resoriskajām pārbaudēm un to veikšanas termiņiem.

Papildus norādām, ka vairākas Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma normas neatbilst esošajai situācijai un jaunākajiem normatīvajiem aktiem, piemēram:

1) likumā lietotais termins „politiskā organizācija (partija) un to apvienība”, precizējams atbilstoši Politisko partiju likumā lietotajai terminoloģijai;

2) likumā sašaurināti norādīta Biroja funkcija analizēt citu iestāžu praksi, attiecinot to tikai uz valsts iestādēm, lai gan nepieciešams veikt analīzi arī attiecībā uz citām iestādēm, kā arī veikt analīzi, lai apzinātu kopumā situāciju valstī, kas saistīta ar korupciju un informētu gan sabiedrību, gan augstākās valsts amatpersonas par korupcijas attīstības tendencēm;

3) likuma 5.panta sestās daļas 11.punkts un 6.panta piektās daļas 11.punkts nosaka, ka Biroja amatpersonu un darbinieku atbrīvo no amata sakarā ar iesaukšanu obligātajā militārajā dienestā, lai gan atbilstoši likumam „Par Obligātā militārā dienesta likuma atzīšanu par spēku zaudējušu” un Ministru kabineta 2005.gada 18.maija rīkojumam nr.321 „Par rīcības plānu uz profesionālo militāro dienestu” obligātais militārais dienests vairs nepastāv;

4) likuma 12.panta trešā daļa dublē Kriminālprocesa likumā noteikto.

Šobrīd Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā nav noteikta Biroja amatpersonu tiesiskā aizsardzība gadījumā, kad Biroja amatpersona,

	<p>pildot amata pienākumus, izdara likumpārkāpumu, kas atzīstams par izdarītu attaisnota profesionāla riska situācijā. Tādējādi, nepieciešams likumā paredzēt tiesisko regulējumu par Biroja amatpersonu atbildību, nosakot ierobežojumu un kārtību, kādā Biroja amatpersona saucama pie atbildības.</p> <p>Ja netiks risinātas visas minētās problēmas, turpināsies tiesību normu dažāda interpretēšana saistībā ar darba tiesiskajiem jautājumiem, kā arī likumā būs vairākas neprecizitātes un reālajai situācijai neatbilstošas normas, kas apgrūtinās Biroja darbību.</p>
<p>3. Normatīvā akta projekta būtība</p>	<p>1. Projekta 1.pants paredz aizstāt visā likuma tekstā vārdus „politiskā organizācija (partija) un to apvienība” ar vārdiem „politiskā partija un politisko partiju apvienība” atbilstoši Politisko partiju likumā lietotajai terminoloģijai, izņemot likuma 9.panta 1.punktā, kur ir minēts spēkā esošs likums – Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likums.</p> <p>2. Projekta 2.pantā paredzēts, ka Biroja priekšnieks ziņojumu par Biroja darbību Ministru kabinetam un Saeimai sniedz ne retāk kā reizi gadā.</p> <p>3. Vairāki grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 5.pantā, 6.pantā, 6.^{2.} pantā saistīti ar darba tiesisko attiecību regulēšanu Birojā. Tiek konkrēti noteikts, ka Biroja amatpersonas un darbiniekus amatā ieceļ ar rīkojumu un to pienākumu, tiesību un funkciju apraksts tiek iekļauts amata aprakstā. Grozījumi arī nosaka, kādas konkrēti Darba tiesiskās attiecības regulējošās normatīvo aktu normas uz Biroja amatpersonām un darbiniekiem attiecas.</p> <p>Grozījumi paredz pagarināt pārbaudes laiku amatpersonām, lai adekvāti varētu novērtēt gan personas profesionalitāti, gan atbilstību darbam Birojā līdzīgi kā tas noteikts Valsts civildienesta likumā un Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likumā. Projektā arī noteikts,</p>

ka Biroja priekšnieks var atbrīvot amatpersonu, nenorādot iemeslu. Analogiskas normas ir Darba likuma 47.panta pirmajā daļā un Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma 10.panta trešajā daļā. Ievērojot minēto, ka šāds princips jau nostiprināts citos likumos, uzskatām, ka arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā jābūt tādām pašām regulējuma. Pie tam, ir gadījumi, kad personai nav iespējams paziņot iemeslu, piemēram, ja informācija ir valsts noslēpums, bet personai nav pieejas valsts noslēpumam. Vēršam uzmanību, ka normā ir noteiks, ka var atbrīvot no amata nenorādot iemeslu. Līdz ar to, ja ir iespējams, iemesls var tikt arī norādīts.

Likumprojektā iekļauti Biroja amatpersonu vai darbinieku atstādināšanas nosacījumi, Biroja amatpersonu pārcelšanas citā amatā nosacījumi, uzteikuma termiņi. Tādējādi tiek novērstas tiesību normu kolīzijas starp Darba likumu, Administratīvā procesa likumu un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumu.

4.Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 5.panta sestās daļas 11.punktā un 6.panta piektās daļas 11.punktā paredz svītrot no likuma normas, kas nosaka, ka Biroja amatpersonu un darbinieku atbrīvo no amata sakarā ar iesaukšanu obligātajā militārajā dienestā, jo ir ieviests profesionālais militārais dienests.

5.Attiecībā uz Biroja amatpersonu un darbinieku atbrīvošanu no amata vai darba sakarā ar to, ka persona pārejošas darbnespējas dēļ nav pildījusi amata vai darba pienākumus ilgā par četriem mēnešiem pēc kārtas, grozījumos paredzēts, ka šādos gadījumos atbrīvošana nav obligāta, jo katra situācija vērtējama individuāli. Amatpersona vai darbinieks netiks atbrīvoti no amata, ja darbnespēja iestājusies savainojuma dēļ, kas gūts pildot darba vai amata pienākumus vai arodslimības dēļ (likumprojekta 3.pants, kas

izsaka likuma 5.un 6.pantu jaunā redakcijā).

6.Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 7.panta pirmā daļa precizēta, lai likumā tiktu noteikts, ka Birojs izstrādās politikas plānošanas dokumentus, kā arī precizētas Biroja funkcijas korupcijas novēršanas jomā. Likuma 7.panta pirmās daļas 7.punkts un 8.punkts precizēts, nosakot, ka Birojs analizē situāciju saistībā ar korupcijas novēršanu un apkarošanu, kā arī analizē ne tikai valsts iestāžu, bet arī citu iestāžu praksi korupcijas novēršanā un atklātos korupcijas gadījumus, savukārt, pamatojoties uz veikto analīzi, izstrādā attiecīgus metodiskus ieteikumus korupcijas novēršanai un apkarošanai.

7.Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 7.panta otrajā daļā precizē padomes nosaukumu, kas atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 20.janvāra noteikumiem nr.42 „Noziedzības novēršanas padomes nolikums” ir Noziedzības novēršanas padome.

8. Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likums papildināts ar 9.² pantu, kas nosaka, kas ir Biroja resoriskās pārbaudes un to veikšanas kārtību un termiņus.

9.Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 10.panta grozījumi paredz konkrēti noteikt Biroja amatpersonu tiesības glabāt un nēsāt dienesta šaujamieročus, pielietot tos, kā arī konkrēti noteikt fiziska spēka, speciālo cīņas paņēmienu un speciālo līdzekļu pielietošanu atbilstoši Biroja amatpersonu darbības specifikai. Projektā ietverts pilnvarojums Ministru kabinetam noteikt kārtību, kādā Biroja amatpersonas pielietos speciālos līdzekļus. Savukārt, normas, kas var tikt attiecinātas uz Biroju atbilstoši likumā „Par policiju” noteiktajam, arī turpmāk tiks attiecinātas uz Biroju.

10. Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 10.¹pantam tiek precizēts nosaukums atbilstoši pantā regulētajam.

	<p>11. Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 11.pantā nosaka, ka Biroja amatpersonas un darbinieki ir atbildīgi par savas darbības vai bezdarbības likumīgumu, kā arī paredz rīcību gadījumos, kad Biroja amatpersonai vai darbiniekam rodas pamatotas šaubas par uzdevuma likumīgumu.</p> <p>12. Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 12.panta trešajā daļā veikti, lai precizētu normu atbilstoši Kriminālprocesa likumam. Likumprojekts paredz arī, ka Biroja amatpersonu nevar aizturēt administratīvā kārtā. Attiecībā uz administratīvo sodīšanu tiek paredzēts izņēmums, kas saistīts ar Biroja amatpersonas izdarīto likumpārkāpumu attaisnota profesionāla riska situācijā. Līdz ar to Biroja amatpersonu var sodīt par administratīvo pārkāpumu, pie nosacījuma, ka to nevar administratīvi aizturēt, kā arī pie nosacījuma, ka Biroja amatpersona nav izdarījusi likumpārkāpumu, kas atzīstams par izdarītu attaisnota profesionāla riska situācijā. Vienlaikus likumā tiek noteikta kārtība, kādā Biroja amatpersonas saucamas pie administratīvās atbildības.</p>
4. Cita informācija	Nav
II. –III. sadaļa –projekts šīs jomas neskar	
VI. Kāda var būt normatīvā akta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu	
1. Kādi normatīvie akti (likumi un Ministru kabineta noteikumi) papildus jāizdod un vai ir sagatavoti to projekti, to būtība, kā arī ministrija, kura ir atbildīga par tā sagatavošanu. Par Ministru kabineta noteikumiem (arī tiem, kuru izdošana ir paredzēta izstrādātajā likumprojektā) - norāda to izdošanas mērķi un galvenos satura punktus, kā arī termiņu, kādā paredzēts šos noteikumus izstrādāt	Nepieciešams sagatavot likumprojektā paredzētos Ministru kabineta noteikumus, kas noteiks kārtību, kādā Biroja amatpersonas pielieto speciālos līdzekļus. Noteikumu projektā tiks noteikta speciālo līdzekļu pielietošanas kārtība un laiks, cik

	<p>ilgi var pielietot attiecīgo speciālo līdzekli, kā arī aizliegumi un ierobežojumi, kas jāievēro Biroja amatpersonām, pielietojot speciālos līdzekļus.</p> <p>Minēto projektu Birojs izstrādās un iesniegs Ministru kabinetā divu mēnešu laikā no likuma spēkā stāšanās.</p>
2. Cita informācija	Nav
V. – VI. sadaļa –projekts šīs jomas neskar	
VII. Kā tiks nodrošināta normatīvā akta izpilde	
1. Kā tiks nodrošināta normatīvā akta izpilde no valsts un pašvaldību puses – vai tiek radītas jaunas valsts institūcijas vai paplašinātas esošo institūciju funkcijas	Jaunas valsts institūcijas netiek radītas, kā arī netiek paplašinātas esošo institūciju funkcijas. Projekta normu izpildi nodrošinās Birojs.
2. Kā sabiedrība tiks informēta par normatīvā akta ieviešanu	Likums pēc tā pieņemšanas tiks publicēts oficiālajos laikrakstos “Latvijas Vēstnesis” un “Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs”, ievietots Normatīvo aktu informācijas sistēmā (NAIS), kā arī tiks publicēts portālā www.likumi.lv .
3. Kā indivīds var aizstāvēt savas tiesības, ja normatīvais akts viņu ierobežo	Indivīds var aizstāvēt savas tiesības Administratīvā procesa likumā un Korupcijas novēršanas un apkarošanas

	biroja likumā paredzētajā kārtībā, tas ir, Biroja administratīvos aktus un faktisko rīcību persona var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā.
4. Cita informācija	Nav